

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

"Банківські операції і технології"

обов'язкова

**Освітньо-професійна
програма:**

Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціальність:

072 Фінанси, банківська справа та страхування

Галузь знань:

07 «Управління і адміністрування»

Рівень вищої освіти:

перший (бакалаврський)

Факультет:

економічний

Мова навчання:

українська

Розробник:

**Гладчук Ольга Михайлівна, доцент кафедри
фінансів і кредиту, к.е.н., доцент**

Профайл викладача:

<http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-finansiv-i-kredytu/kolektiv-kafedry-finansiv-i-kredytv/gladchuk-olga-myhajlivna>

Контактний тел.:

095-8632331

E-mail:

o.gladchuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle:

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=421>

Консультації:

**он-лайн консультації - згідно з графіком
очні консультації – за попередньою домовленістю**

1. Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Банківські операції і технології» належить до обов'язкових освітніх компонент циклу професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Призначення навчальної дисципліни полягає у набутті здобувачами фахових компетенцій, необхідних для практичного використання банківських технологій і операцій у процесі прийняття управлінських рішень для розв'язання складних фінансових задач і проблем під час професійної діяльності.

2. Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів теоретичних знань і практичних навиків у сфері банківських операцій, послуг і продуктів, пов'язаних із використанням автоматизованих банківських систем і сучасних технологій.

3. Пререквізити. Навчальна дисципліна «Банківські операції і технології» згідно зі структурно-логічною схемою освітньо-професійної програми слухається здобувачами у першому семестрі третього року навчання, після вивчення ними таких дисциплін, як: «Економічна теорія», «Гроші і кредит», «Фінанси», «Банківська система». Вивчення дисципліни «Банківські операції і технології» є необхідною базою для засвоєння інших обов'язкових дисциплін, зокрема: «Фінансовий ринок», «Фінансування малого бізнесу та стартапів», «Інформаційні системи і технології у фінансах», «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання», а також для проходження виробничої практики і написання курсової та кваліфікаційної роботи.

4. Результати навчання

Згідно освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" вивчення дисципліни «Банківські операції і технології» сприяє формуванню таких компетентностей і програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності в галузі фінансів, банківської справи та страхування або в процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні та фахові компетентності:

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань і постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання:

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

- ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.
- ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.
- ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.
- ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефаківців у фінансовій сфері діяльності.
- ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань і змістовно інтерпретувати отримані результати.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекційні	практичні	семінарські	лабораторні	Самостійна робота	Індивідуальні завдання	
Денна	III	VI	4	120	2	30	30	-	-	60	-	Екзамен
Заочна	III	VI	4	120	2	8	8	-	-	104	-	Екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Базові операції банківських установ												
Тема 1. Суть та основні види операцій банку. Мета: деталізувати суть та функції банківської установи, розглянути різновиди операцій банку, деталізовано охарактеризувати їх за економічним змістом.	6	1	2	-	-	3	10	1	-	-	-	5
Тема 2. Операції банків з формування власного капіталу. Мета: деталізувати суть і види ресурсів банків, складові та функції власного капіталу банків, нормативне регулювання капіталу банків з боку НБУ.	6	2	2	-	-	2	6	-	1	-	-	5
Тема 3. Операції банків із залучення коштів. Мета: розглянути суть і структуру залучених ресурсів, вміти розрізняти види депозитів банку та методи нарахування відсотків на депозити, охарактеризувати діяльність ФГВФО в Україні.	6	2	1	-	-	3	6	1	-	-	-	5
Тема 4. Операції банків із запозичання коштів. Мета: розглянути суть, види і необхідність міжбанківського кредитування, рефінансування.	7	2	2	-	-	3	7	-	1	-	-	6

забалансового фінансування, випуску власних боргових зобов'язань банків при формуванні позичкових ресурсів банку.												
Тема 5. Операції банків з обслуговування платіжного обороту. Мета: розглянути різновиди банківських рахунків та умови їх відкриття і закриття; використання конкретних розрахункових документів, форм безготівкових розрахунків; охарактеризувати суть міжбанківських відносин і розрахунків, з'ясувати механізм функціонування СЕП НБУ.	7	2	1	-	-	4	7	-	1	-	-	6
Тема 6. Операції банків з готівкою. Мета: визначити загальні засади організації готівкового грошового обігу; розглянути касові операції підприємств та банків, оволодіти методом розрахунку прогнозного касового обороту та ліміту каси; охарактеризувати роль НБУ у операціях банків з готівкою.	7	1	2	-	-	4	7	1	-	-	-	6
Тема 7. Електронні послуги банків з використанням пластикових карток. Мета: розглянути загальну характеристику розрахунків з використанням карток банків, види послуг, які можна надавати/отримувати за допомогою банківських карток, охарактеризувати основні особливості різновидів банківських карток; зрозуміти механізми емісії та еквайрингу банківських карток.	7	1	1	-	-	5	7	-	-	-	-	7
Тема 8. Кредитні операції банків. Мета: розглянути суть і різновиди кредитів банків; охарактеризувати кредитний механізм банків та етапи кредитного процесу; розглянути вартість кредитних ресурсів та графік обслуговування боргу; визначити суть кредитного ризику та методів управління ним; розраховувати нормативи кредитного ризику банків.	7	2	7	-	-	3	7	-	1	-	-	6
Тема 9. Особливості операцій з надання і погашення окремих видів кредиту. Мета: розглянути особливості надання і	7	2	2	-	-	3	7	1	-	-	-	6

погашення: бланкового кредиту і кредиту під заставу цінних паперів, контокорентного кредиту і овердрафту, консорціумного і паралельного кредиту, іпотечного, споживчого і лізингового кредиту.												
Разом за зміст. модулем 1	60	15	15	-	-	30	60	4	4	-	-	52
Змістовий модуль 2. Операції банків з цінними паперами й іноземною валютою, банківські послуги та технології												
Тема 10. Операції банків з векселями. Мета: згадати суть і види векселів; розглянути особливості здійснення різних видів операцій банків з векселями.	6	1	2	-	-	3	6	1	-	-	-	5
Тема 11. Операції банків з цінними паперами. Мета: визначити суть та механізм здійснення емісійних, інвестиційних та клієнтських операцій банків з цінними паперами; розглянути структуру банківського портфеля цінних паперів та механізми управління ним; навчитись розраховувати нормативи інвестування банків.	6	1	2	-	-	3	6	1	-	-	-	5
Тема 12. Економіко-правові та організаційні основи здійснення банками операцій в іноземній валюті. Мета: розглянути організаційно-правові передумови здійснення валютних операцій банками.	6	1	1	-	-	4	6	-	1	-	-	5
Тема 13. Торговельні та неторговельні операції банків в іноземній валюті. Мета: охарактеризувати особливості здійснення документарних та недокumentарних форм міжнародних розрахунків; розглянути конверсійні операції банків; визначити механізм здійснення банками операцій з готівковою іноземною валютою, дорожніми чеками.	7	2	2	-	-	3	7	1	-	-	-	6
Тема 14. Операції банків в іноземній валюті на міжбанківському ринку. Мета: охарактеризувати організацію торгівлі іноземною валютою банків на міжбанківському ринку; розглянути організацію кореспондентських відносин з іноземними банками; визначити валютний ризик банку та методи управління ним; вивчити методику розрахунку нормативів	7	2	2	-	-	4	7	-	1	-	-	6

валютної позиції.												
Тема 15. Операції з надання банківських послуг. Мета: охарактеризувати такі банківські послуги: банківські гарантії та поручительства, посередницько-консультаційні та інформаційні послуги, трастові банківські послуги, операції банків з дорогоцінними металами, факторингові та форфейтингові послуги.	7	2	1	-	-	4	7	-	1	-	-	6
Тема 16. Банківські технології та інформаційні системи в роботі банків. Мета: розглянути схеми побудови автоматизованих банківських систем, структуру і характеристику складових АБС.	7	2	2	-	-	3	7	-	1	-	-	6
Тема 17. Використання Internet-технологій у діяльності банків. Мета: розглянути Internet-системи банків, визначити загрози безпеки автоматизованих банківських систем та головні засоби захисту електронних документів і електронних платежів банків.	7	2	1	-	-	4	7	-	-	-	-	7
Тема 18. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку. Мета: розглянути суть фінансової стійкості банків та факторів, що на неї впливають; охарактеризувати фінансову звітність банків та показників його прибутковості; описати вплив ліквідності банку на його фінансову стійкість; розглянути методику розрахунку нормативів діяльності банків.	7	2	2	-	-	3	7	1	-	-	-	6
Разом за зміст. модулем 2	60	15	15	-	-	30	60	4	4	-	-	52
Усього годин	120	30	30	-	-	60	120	8	8	-	-	104

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів при вивченні дисципліни «Банківські операції і технології» спрямовується на систематизацію, поглиблення і закріплення знань і навиків по кожній темі. Для цього здобувачі опрацьовують лекційний матеріал, рекомендовану літературу, готують завдання до практичного заняття, розглядають питання для самостійної роботи і самоконтролю, вирішують практичні завдання і тести відповідно до тем в системі електронного навчання університету.

Назва теми	Кількість годин	
	денна ф.н.	заочна ф.н.
Тема 1. Суть та основні види операцій банку 1. Особливості організації банківських операцій в Україні. 2. Роль розрахунково-касових операцій банків в економіці країни.	3	5

Тема 2. Операції банків з формування власного капіталу 1. Методики розрахунку регулятивного капіталу банку. 2. Особливості формування статутного капіталу банків. 3. Методика розрахунку нормативів капіталу українських банків.	2	5
Тема 3. Операції банків із залучення коштів 1. Депозитні операції банків, їх класифікація та загальна характеристика 2. Специфіка залучення коштів банками за допомогою цінних паперів 3. Система страхування вкладів населення у банках	3	5
Тема 4. Операції банків із запозичання коштів 1. Особливості одержання кредитів від НБУ. 2. Стабілізаційний кредит. 3. Роль операцій РЕПО в діяльності банків.	3	6
Тема 5. Операції банків з обслуговування платіжного обороту 1. Система безготівкових розрахунків в Україні. 2. Здійснення міжбанківських розрахунків за допомогою СЕП. 3. Функціонування СЕП у файлового та режимі реального часу.	4	6
Тема 6. Операції банків з готівкою 1. Особливості проведення касових операцій банків в Україні 2. Автоматизація касових операцій банків. 3. Функціональна характеристика підсистеми «Операційний день банку». 4. Роль НБУ в належній підтримці готівкового забезпечення економіки.	4	6
Тема 7. Електронні послуги банків з використанням пластикових карток. 1. Специфіка здійснення касових операцій через банкомати. 2. Учасники системи карткових розрахунків банків та їх взаємодія. 3. Характеристика смарт-карток банків .	5	7
Тема 8. Кредитні операції банків 1. Економічна сутність та зміст кредитної політики банку. 2. Методика розрахунку економічних нормативів кредитування банків. 3. Кредитний портфель банку та його якісна характеристика 4. Автоматизація бізнес-процесів банків у підсистемі «Управління кредитними операціями»	3	6
Тема 9. Особливості операцій з надання і погашення окремих видів кредиту 1. Роль овердрафту у поліпшенні роботи підприємств. 2. Іпотечне кредитування в Україні. 3. Різновиди споживчого кредитування банків.	3	6
Тема 10. Операції банків з векселями 1. Інвестиційна діяльність банківських установ. 2. Роль векселів у пришвидшенні розрахунків в економіці. 3. Вимоги законодавства до обігу векселів в Україні. 4. Особливості банківського кредитування під заставу векселів.	3	5
Тема 11. Операції банків з цінними паперами 1. Інвестиційна політика банків. 2. Методика розрахунку нормативів інвестування для українських банків. 3. Автоматизація операцій з цінними паперами	3	5
Тема 12. Економіко-правові та організаційні основи здійснення банками операцій в іноземній валюті 1. Порядок відкриття та ведення банківських рахунків в іноземній валюті. 2. Різновиди банківських операцій в іноземній валюті за українським законодавством.	4	5
Тема 13. Торговельні та неторговельні операції банків в іноземній валюті 1. Роль банків у міжнародних розрахунках в Україні. 2. Акредитивна форма розрахунків: переваги та недоліки. 3. Використання форвардних та ф'ючерсних валютних операцій українськими банками. 4. Загальна характеристика систем грошових переказів в Україні. 5. Основні вимоги при здійсненні банківських переказів.	3	6
Тема 14. Операції банків в іноземній валюті на міжбанківському ринку 1. Ліквідність банків в Україні: сучасний стан та вимоги. 2. Валютний ризик банків та методи його подолання.	3	6

Тема 15. Операції з надання банківських послуг 1. Факторинг та форфейтинг в банку. 2. Розвиток трастових операцій банків в Україні. 3. Роль інтернет банкінгу в сучасній економіці.	4	6
Тема 16. Банківські технології та інформаційні системи в роботі банків. 1. Схема побудови АБС українських банків. 2. Складові автоматизованих банківських систем.	3	6
Тема 17. Використання Internet-технологій у діяльності банків. 1. Internet-системи українських банків: переваги і недоліки. 2. Кредитні Internet-системи вітчизняних банків. 3. Захист електронних документів і електронних платежів банків.	4	7
Тема 18. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку 1. Критерії фінансової стійкості банку. 2. Методика розрахунку показників прибутковості банків. CAMELSO. 3. Реорганізація, ліквідація та фінансове оздоровлення банків.	3	6
Всього годин самостійної роботи	60	104

6. Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, тощо);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- глосарій;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти, реферати і тези доповідей;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – екзамен.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладати модулі можна лише із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді, конкурсі тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі зобов'язані самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. При використанні чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела використаної інформації. Списування під час контрольних заходів заборонені.

Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковою умовою виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача без поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, тощо) на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат оцінки його знань по конкретній темі. Відвідування занять здобувачами відбувається згідно форми навчання визначеної затвердженим графіком освітнього процесу ЧНУ імені Юрія Федьковича.

Критеріями оцінювання є:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання основної та додаткової літератури (в т.ч. іноземної); аналітичні міркування, вміння порівнювати і робити висновки; здатність аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання літературних джерел, законодавчих актів, прикладів та фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння сформулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальна оцінка знань здобувача під час навчальних занять за кожну тему, виконанні завдань для самостійної роботи, підготовці презентацій і доповідей – 3 бали. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за кожну тему та модульну контрольну роботу. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30; 2 модуль – 30 (разом – 60 балів).

Проведення підсумкового контролю здійснюється у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою дисципліни, і в терміни, передбачені графіком навчального процесу. Екзаменаційний білет містить 2 теоретичних питання (по 9 балів), визначення 4 термінів (по 2 бали), 1 практичне завдання (10 балів), 4 тестових завдання (по 1 балу). Максимальна кількість балів, яку можна отримати на екзамені – 40 балів. У випадку неповної або частково неправильної відповіді на будь-яке завдання зберігається відсоткове співвідношення повноти розкриття і правильності відповіді до бального оцінювання.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного і підсумкового контролю. У випадку отримання менше 50, але більше 35 балів за результатами загального підсумкового контролю, здобувач обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості. Якщо здобувач вищої освіти набрав менше 35 балів, він не допускається до складання екзамену.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Максимальна оцінка знань здобувача під час навчальних занять за кожну тему наведена в таблиці.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)																		Кількість балів (екзамен)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1									Змістовий модуль 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	40	100
3	4	4	3	3	3	3	3	4	4	3	3	3	3	4	3	3	4		

T1, T2 ... T18 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література - основна

1. Банківські операції: в схемах, таблицях, коментарях : навч. посібник. / укл. Гладчук О.М., Ткачук І.Я., Харабара В.М. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2020. 208 с. ISBN 978-966-423-573-7. URL: https://drive.google.com/file/d/1jzCv_mxuWGhUOwgFdHd8I8wCKQz79GIf/view?usp=sharing
2. Банківські операції : збірник практичних завдань / уклад.: О.М. Гладчук, О.Ю. Антохова. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2018, 200 с. URL: https://docs.google.com/document/d/12WjZyB-sRp96OtYYhyJ4rMKMx_VHmk5Q/edit?usp=sharing&oid=107780659844274339444&rtpof=true&sd=true
3. Банківські операції : підручник / О.В. Дзюблюк, Б.П. Адамик, Н.Д. Галапуп та ін. ; за ред. О. В. Дзюблюка. 2-ге вид., випр. і доповн. Тернопіль : ТНЕУ, 2013. 688 с.
4. Варцаба В.І., Заславська О.І. Сучасне банківництво: теорія і практика: навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 364 с.
5. Демчук Н.І., Довгаль О.В., Владика Ю.П. Банківські операції : навчальний посібник. Дніпро: Пороги, 2017. с.461
6. Копилук О. І., Музичка О. М. Банківські операції: навчальний посібник. 2-ге вид. К.: ЦУЛ, 2019. 536 с.
7. Механізми забезпечення ефективності та конкурентоспроможності банківської системи та економіки України : монографія / за заг. ред. Г. Т. Карчевої. Київ : ДВНЗ "Ун-т банківської справи", 2019. 311 с.
8. Мороз Т. О. Інформаційні системи і технології у банківській сфері : курс лекцій. Миколаїв : МНАУ, 2017. 52 с. URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2554/1/Informatsiyni_systemy_i_tekhnolohiyi_u_bankivskiy_sferi.pdf
9. Організаційно-фінансове забезпечення економічної безпеки банків України: монографія. Копилук О. І., Журибіда Н. Р., Музичка О. М., Нікольчук Ю. М. Львів: СПОЛОМ, 2021. 240с.
10. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-3 / Верховна Рада України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/2121-14>
11. Про Національний банк України : Закон України від 20 травня 1999 року № 679-14 / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
12. Ушакова О.А. Банківські операції : навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2021. 226 с.
13. Чайковський Я. І. Організація платіжних операцій банків : навчальний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 232 с.

8. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Державна служба фінансового моніторингу України - www.sdfm.gov.ua
3. Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
4. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
5. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

Офіційні сайти міжнародних фінансових організацій:

1. Департамент статистики Організації Об'єднаних Націй — <http://unstats.un.org>
2. Європейський центральний банк — <http://www.ecb.int>
3. Міжнародна асоціація зі статистики (IAOS) — <http://isi.cbs.nl>
4. Міжнародний валютний фонд — <http://www.imf.org>
5. Міжнародний інститут статистики (ISI) — <http://isi.cbs.nl>
6. Організація економічної співпраці та розвитку (OECD) <http://www.oecd.org>
7. Світовий банк — <http://www.worldbank.org>
8. Статистичний офіс Європейської співдружності — <http://europa.eu.int>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
2. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій – www.ier.kiev.ua
3. Інформаційний сервер про Україну – www.uazone.net
4. Консорціум економічних досліджень – www.eurasia.org/eerc/kyiv/EERC
5. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О.Разумкова – www.uceps.org

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Електронна бібліотека URL: www.lib.com.ua
2. Електронна бібліотека Львівської комерційної академії URL: www.dev.lac.lviv.ua/lib
3. Дніпропетровська обласна наукова бібліотека URL: www.lib.dp.ua
4. Львівська електронна бібліотека ім. В. Стефаника URL: www.lsl.lviv.ua
5. Наукова бібліотека ім. Максимовича URL: www.lib-gw.univ.kiev.ua
6. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.
URL: <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
7. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL: www.nbu.gov.ua
8. Національна парламентська бібліотека URL: www.alpha.rada.kiev.ua